

*A szövetkezeti bruttó jövedelem és az 1 dolgozó tagra jutó
részesezés változásainak mértéke*

Megnevezés	1965	1966	1967	1968	1969
Bruttó jövedelem					
1000 Ft	30 381	25 955	28 291	35 592	30 324
%	100,0	83,1	92,8	110,0	99,4
1 dolgozó tagra jutó					
részesezés	17 754	14 214	17 876	26 139	24 263
%	100,0	80,3	100,6	147,0	136,8

Ennek ellenére a vizsgált időszakban igen sokan elmentek a termelőszövetkezetből, igaz, jöttek is, de ez is csak a jövő-menők számát növelte, és végül is 1965—69 között 329 fővel csökkent a taglétszám. Ez persze önmagában még nem lett volna baj, hiszen egyrészt a gépesítéssel és a kalászosok térhódításával úgyis csökkent a kézimunkaerő-szükséglet, másrészt pedig így lehetett lényegében változatlan részesezési alappal növelni az egy tagra jutó jövedelmet. A baj inkább ott mutatkozott, hogy az elszivárgók zöme a fiatalabb korosztályhoz tartozott, és így módon 1964-től 1969-ig, tehát 5 esztendő alatt kereken 10 évet öregedett a termelőszövetkezet tagsága.

Roppant érdekes, hogy bár a tagok közül származó jövedelme valóban kedvezően alakult, a hatvanas évek második felében mégsem javult, hanem romlott a munkafegyelem. Napirenden voltak a munkahelyi veszekedések, sőt verekedések, csökkent a közös tulajdon iránti tisztelet, és általában rossz volt a tagság hangulata. A tagokkal beszélgetve szinte rögeszmeszerűen tér vissza bennük újra és újra az a meggyőződés, hogy ők már nem tudják, mi történik a termelőszövetkezetben, *nélkülük döntenek, és nem hallgatják meg a véleményüket. A pénz tehát — ezen a színvonalon — már nem pótolta a demokratizmust*, mint ahogy a gyermeknél sem helyettesítheti a nagyobb zsebpénz a szülői szeretetet.

Az Úttörő termelőszövetkezetben az idő, valamint a sajtóságos személyi körülmények megszűntették, vagy ha úgy tetszik, túlhaladták azt a belső összetartó erőt, amely hosszú időn keresztül közösséggé formálta a különféle emberek társulását. Az új, az ezt felváltó másfajta kohézió erővonalai azonban még nem alakultak ki, és egyelőre semmi jelét nem látjuk a helyzet kedvező irányú változásának.

Ilyen körülmények között érte az Úttörő Termelőszövetkezetet a kegyetlen és minden eddigénél súlyosabb veszedelmet hozó 1970-es esztendő, amikor a soha nem látott méretű belvíz az árvíz okozta károkkal párosulva, tragikus helyzetbe sodorta a szövetkezetet. Ez azonban már nem tartozik szervesen az eddigi vizsgált jelenségek folyamatához.

